

Dudzelestraat, Knokke-Heist: Programma van maatregelen

Opdrachtgever: Koen Willem bvba
Woestynestraat 5 - 8860 Lendelede
Auteurs: Dieter Verwerft, Jari Hinsch Mikkelsen en Frederik Roelens
Uitvoerder: Raakvlak
Komvest 45
8000 Brugge
T +32 [0]50 44 50 41
E dieter.verwerft@brugge

© Raakvlak, november 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Raakvlak Archeologisch Onderzoek.

Dudzelestraat, Knokke-Heist: Programma van Maatregelen

Koen Willem bvba plant de bouw van een loods voor graanopslag langs de Dudzelestraat in Westkapelle. De oppervlakte van de geplande werken bedraagt 1,49 ha. Om de mogelijke aantasting van het bodemarchief op deze terreinen in te schatten werkt Koen Willem bvba samen met Aardewerk, Raakvlak Archeologisch Onderzoek. Doel van de opdracht is het waarderen van het terrein aan de hand van een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek. Dit onderzoek resulteert in een archeologienota.

Figuur 1: Het projectgebied op de orthofoto uit 2018 (AGIV)

Het onderzoeksterrein ligt in Westkapelle, een deelgemeente van Knokke-Heist, ten zuidwesten van de dorpskern van Westkapelle. Het projectgebied ligt tussen de Dudzelestraat en de A11 en de waterlopen Zuidwatergang en Dweersader. Het perceel is groter dan 3.000 m² en de effectieve ingreep in de bodem is groter dan 1.000 m² waardoor de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet overschreden worden. Het gewestplan beschouwt het projectgebied als 'agrarische gebieden' (0900) en 'landschappelijk waardevolle agrarische gebieden' (0901). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, een gebied waar geen archeologie verwacht wordt of een beschermde archeologische site. Op deze basis wordt een archeologienota zonder ingreep in de bodem opgesteld.

Momenteel zijn de terrein in gebruik als vervallen hoeve en weide. Op het terrein wordt een loods met één bouwlaag en dak gepland. De funderingszolen worden 1 m diep gegraven. Op het terrein wordt een wadi gegraven. Daarnaast worden ook verharding, groenaanleg en waterputten voorzien. De bestaande hoevegebouwen worden gesloopt.

Administratieve gegevens

Opdrachtgever: Koen Willem bvba, Woestynestraat 5 - 8860 Lendeledede

Uitvoerder: Raakvlak

Auteurs: Dieter Verwerft, Frederik Roelens en Jari Hinsch Mikkelsen

Bewaring en beheer van de geregistreerde data, vondsten en stalen: Onroerend Erfgoeddepot De Pakhuizen (Raakvlak), Komvest 45, 8000 Brugge

Locatie/vindplaats: Dudzelestraat 48, 8300 Westkapelle (Knokke-Heist)

Bounding box:

74462.8770258566364646 222340.96867658768314868, 74585.41861932232859544 222325.83602343482198194,
74567.73644308399525471 222205.0626475928875152, 74536.25805724573729094 222203.35611197919934057,
74453.93313438721816055 222217.68689900028402917, 74462.8770258566364646 222340.96867658768314868

Naam site: Dudzelestraat, Knokke-Heist; afkorting: KH19DU

Kadaster: Westkapelle, 9e afdeling, sectie C, 34b, 20f, 20e, 21, 33/d2, 33/f2, 35g en 34c

Relevante termen thesauri Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek

Periode: november 2019

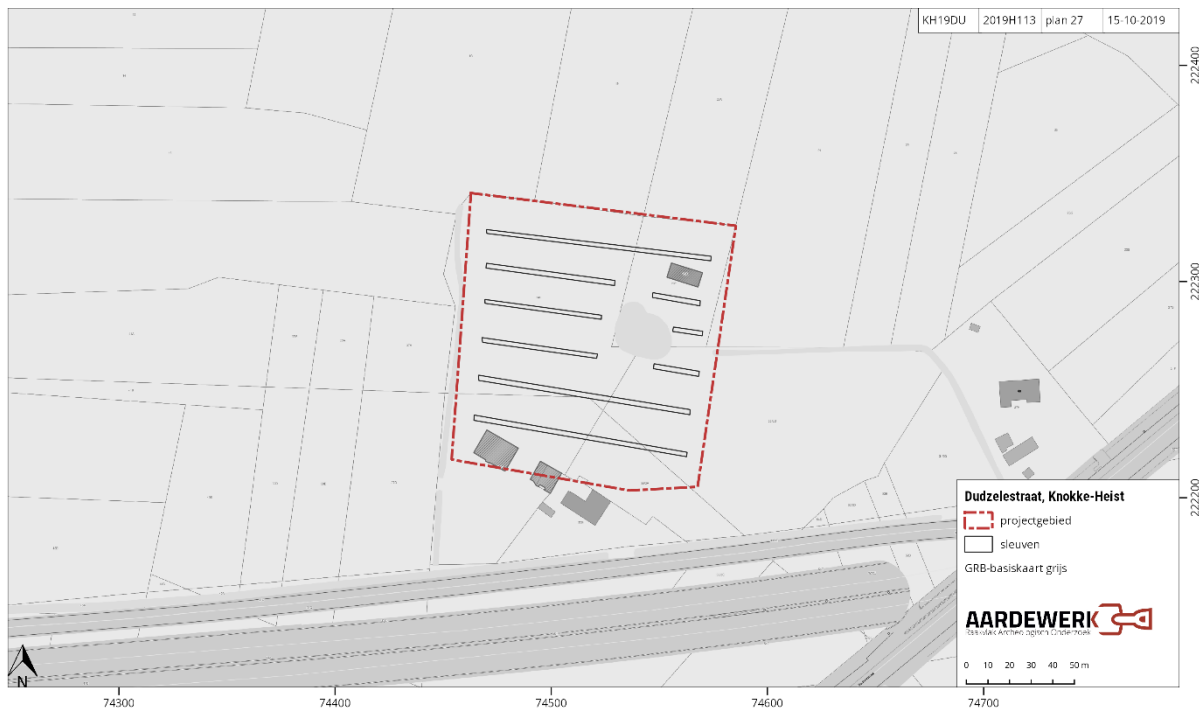
Archeologische verwachting: middeleeuwse sporen

Aanleiding van het onderzoek: bouw van een loods en groenaanleg

Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Op basis van het bureauonderzoek bestaat een archeologische verwachting binnen het projectgebied. Sinds de middeleeuwen ligt het terrein in landbouwgebied. Er zijn weinig historische ingrepen of verstoringen gekend. Volgens historisch-cartografische bronnen is het projectgebied al enkele eeuwen in gebruik als weide. Het terrein bevindt zich in de kustpolders. Alle bodemprofielen bestaan uit een droge tot vochtige geulsedimenten. De variatie is voornamelijk aanwezig in de bovenste horizonten. In twee boringen bevatten de bovenste horizonten een grote hoeveelheid steenpuin. De originele hoogteverschillen zijn genivelleerd door het ophogen van lagere zones met stortgrond. Op die manier is in boring 2 een tweede oppervlaktehorizont ontstaan bovenop de originele oppervlaktehorizont.

De kans op aantasting van archeologisch erfgoed op het projectgebied is bestaande. De sporen kunnen stammen uit de middeleeuwen tot de moderne periode. De kans op off-site sporen (zoals grachten) is groter dan de kans op nederzettingssporen.

Figuur 3: Het sleuvenplan ten opzichte van de GRB-basiskaart (AGIV)

Onderzoeksstrategie, - methode en –technieken

Op basis van het bureau- en landschappelijk bodemonderzoek is voldoende informatie verzameld over het projectgebied. Een veldkartering op dit terrein is niet zinvol. Het terrein is immers niet in gebruik als akkerland, maar als grasland. Veldkartering op deze terreinen biedt geen meerwaarde en de kenniswinst is klein tot nihil. Het uitvoeren van een geofysisch onderzoek is evenmin nuttig, aangezien enkel (grootschalige of lineaire) grondsporen onder specifieke omstandigheden bij een dergelijk onderzoek kunnen worden vastgesteld. Geofysisch onderzoek biedt geen enkel potentieel voor archeologische kenniswinst.

Er zijn geen specifieke aanwijzingen voor steentijd artefactensites in de omgeving van het projectgebied. Er zijn evenmin bodemkundige of landschappelijke aanwijzingen voor een begraven bodem, die een gunstig effect heeft op de bewaring van steentijdsites.

De meest voorkomende onderzoekstechniek is een proefsleuvenonderzoek. Op een terrein met een archeologisch potentieel in een zone die gekenmerkt is door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden is dit de meest geschikte onderzoeksmethode.

Archeologisch onderzoek dient na het verkrijgen van de bouwvergunning, maar voor de geplande bouwwerkzaamheden uitgevoerd te worden. Het proefonderzoek vindt plaats na de sloop van de bestaande hoeve. Het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, om archeologische resten in de onverstoorde moederbodem te evalueren (zie Code Goede Parktijk hoofdstuk 8.6). De 2 m brede sleuven worden aangelegd door een kraan op rupsen. Het aangelegde vlak bevindt zich onder de ploeglaag, bovenop onverstoorde bodem. De proefsleuven hebben een onderlinge afstand van 13 m en leggen ongeveer 10 % van het areaal ter hoogte van de geplande nieuwbouw bloot. Het sleuvenplan is aangepast aan enkele elementen op het terrein, zoals een vijver.

In totaal wordt 621 m sleuf gepland. Zo kan 1.242 m² vlak onderzocht worden.

Een team van één aardkundige en twee archeologen is voldoende om de onderzoeken uit te voeren. Hierbij dienen de veldwerkleider en aardkundige over aantoonbare ervaring te beschikken inzake archeologisch onderzoek in de kuspolders (minimum 5 door het Agentschap Onroerend Erfgoed goedgekeurde rapportages). Binnen het team moet ook ervaring aanwezig zijn middeleeuwse sites in de kuspolders (minimum 3 door het Agentschap Onroerend Erfgoed goedgekeurde rapportages). Voor de overige personeelsvereisten verwijzen we naar de bepalingen hieromtrent in de Code van Goede Praktijk.

Onderzoeksvragen

Het doel van het archeologisch onderzoek is een antwoord te bieden op volgende vragen:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- Zijn er tekenen van erosie? In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Waardoor kan het eventueel ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Biedt het onderzoek een inzicht in de hoeve ten zuiden van het projectgebied? Waarom is de hoeve op deze locatie ingepland? Was de hoeve omwald? Is er een relatie tussen de hoeve en mogelijke sporen herkend in de rest van het projectgebied?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Raming van de kosten

Voor de raming van het archeologische proefonderzoek wordt uitgegaan van een vermoedelijke hoeveelheid (VH) van 2 dagen met een team van 2 archeologen (leidinggevend archeoloog en assistent-archeoloog), bijgestaan door een aardkundige (1 dagen) en 2 veldtechnici.

Er wordt bij de kostenraming voorzien in de kost en het transport van een graafmachine (VH 4). In overleg met de opdrachtgever staat het deze vrij om zelf te voorzien in een graafmachine mits de graafmachine en de machinist voldoet aan de gestelde voorwaarden uit de Code van Goede Praktijk. Overeenkomstig de Code van Goede Praktijk (CGP hoofdstuk 17) is de gebruikte graafmachine van een type dat toelaat zowel horizontale vlakken aan te leggen als de stratigrafie te volgen en dat geen schade toebrengt aan de aangetroffen sporen. De kraanbak is 2 m breed zonder tanden.

De geschatte kosten voor dit onderzoek bedragen € 4.675 (exclusief BTW en bronbemaling). In onderstaande tabel staat een overzicht van alle verwachte uitgavenposten.

Criteria waaruit blijkt dat het onderzoeksdoel succesvol bereikt is

Wanneer alle onderzoeksvragen beantwoord zijn en:

- o het terrein na aanleg van alle proefsleuven archeologievrij kan verklaard worden
- o het terrein of een gedeelte daarvan weerhouden voor een opgraving

Risicofactoren onderzoek

Alle archeologisch veldonderzoek moet worden uitgevoerd in goede omstandigheden. Dit betekent:

- dat alle medewerkers in het veld de vereiste PBM's dragen en de vereiste veiligheidsopleidingen gevolgd hebben,
- dat de werf is ingericht conform de vigerende arbeidswetgeving, wat onder ander inhoudt dat er voorzien is in voldoende signalisatie en eventuele omheiningen, conform de vigerende wetgeving

- en dat de uitvoerder van de graafwerken een duidelijk zicht heeft op eventueel aanwezige leidingen.

Bewaring archeologisch ensemble

Voorstel bewaarplaats archeologisch ensemble:

Onroerenderfgoeddepot De Pakhuizen

Komvest 45

8000 Brugge

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

We voorzien voorlopig geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk.